

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Δημήτρης Μαραβελής
Εργοθεραπευτής, Dip. Dth

ΣΤΟ «COMMUNITY SUPPORT NETWORK NEWS» (ΤΕΥΧΟΣ ΟΚΤ. '89) που εκδίδεται από το «Center for Psychiatric Rehabilitation», διαβάζουμε για κάποιες πρωτοποριακές και ενδιαφέρουσες εξελίξεις στην Ψυχιατρική Αποκατάσταση και τον αντίστοιχο εμπλουτισμό της ορολογίας της. Ίσως σήμερα (1993) στις Η.Π.Α. αυτό να μην είναι πλέον νέο. Όμως είναι νέο, και ίσως φανεί λειτουργικό, για τη Γηραιά Ήπειρο και για τη Γηραιά σε Ιστορία Ελλάδα.

Πρόκειται για την «Τεχνολογία της Ψυχιατρικής Αποκατάστασης» (Technology of Psychiatric Rehabilitation). Μια τεχνολογία που σχεδιάσθηκε με σκοπό να διευκολύνει την πρόοδο του αρρώστου στη διαδικασία της ψυχιατρικής αποκατάστασης. Είναι μια «τεχνολογία» που προσδιορίζει βήμα-βήμα την μέθοδο για κάθε δραστηριότητα που αφορά την *Αποκαταστασιακή Διάγνωση, Σχεδιασμό και Παρέμβαση*.

Αν κάποιος απορεί με τον όρο τεχνολογία, μια που συνδέεται με θετικές επιστήμες, βιομηχανικά ή εμπορικά πλαίσια, οι άνθρωποι του Κέντρου Ψυχιατρικής Αποκατάστασης στη Βοστώνη (Mikal R. Cohen, Ph.D) μας εξηγούν ότι πρόκειται για μια *ανθρώπινη τεχνολογία (human technoogy)*.

Είναι μια τεχνολογία που «εφαρμόζει την επιστημονική γνώση για να επιτύχει στόχους που αφορούν την Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Η τεχνολογία αυτή έχει τις ρίζες της στην προσέγγιση των Carkhuff και Berenson (1976) «Teaching as treatment», και ενσωματώνει πολλές τεχνικές της ανθρωπο(πελατο)κεντρικής (*client-centered*) θεραπείας, της τροποποίησης συμπεριφοράς (*behavior modification*) και της Φυσικής Αποκατάστασης, σε μια προσανατολισμένη στο Άτομο (*person-oriented*) τεχνολογία.

Στους στόχους της τεχνολογίας Ψυχιατρικής Αποκατάστασης έχουν προσαρμοσθεί και άλλες τεχνολογίες (human technologies), όπως αυτή της Εκπαίδευσης Κοινωνικών Δεξιοτήτων (Social Skills training/Liberman, Mueser & Wallace, 1986) και η τεχνολογία της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού (human resource development/Carkhuff & Berenson, 1976).

Το Κέντρο Ψυχιατρικής Αποκατάστασης, στη Βοστώνη, αναπτύσσει επίσης την τεχνολογία για την *Ανάπτυξη του Προσωπικού* και για την *Ανάπτυξη Προγράμματος*. Η πρώτη καθορίζει τη γνώση και τις δεξιότητες που χρησιμοποιεί ο ειδικός στην Ψυχιατρική Αποκατάσταση ώστε να βοηθήσει τον πελάτη μέσα απ' την αποκαταστασιακή διαδικασία.

Τα βασικά στοιχεία αυτής της τεχνολογίας για την Ανάπτυξη του Προσωπικού είναι:

- α) ο με σαφήνεια καθορισμός των δεξιοτήτων του ειδικού,
- β) η υποκείμενη γνώση για το πώς να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικότερα αυτές οι δεξιότητες, και
- γ) η εκπαίδευση στην τέχνη να τις εφαρμόζει κανείς.

Ο ειδικός για να οδηγήσει τον πελάτη μέσα απ' τις δραστηριότητες της κάθε φάσης στην αποκαταστασιακή διαδικασία, χρειάζεται να είναι εξειδικευμένος:

- στην τεχνολογία Ψυχιατρικής Αποκατάστασης,
- στο να θέτει ένα συνολικό αποκαταστασιακό στόχο,
- να αξιολογεί τη λειτουργικότητα,
- να αξιολογεί το δυναμικό,
- να σχεδιάζει την αποκατάσταση,
- να κατευθύνει τη διδασκαλία των δεξιοτήτων,
- να προγραμματίζει τις δεξιότητες,
- να συντονίζει και να τροποποιεί το δυναμικό του ασθενούς.

Το Κέντρο Ψυχιατρικής Αποκατάστασης έχει φτιάξει multi media εκπαιδευτικά πακέτα⁽¹⁾ (Cohen et al., 1985, 1986, 1989 & 1990) για μέρος αυτής της τεχνολογίας ώστε να βοηθήσει στην βελτίωση των ειδικών (προσωπικό της ψυχιατρικής αποκατάστασης) στις αντίστοιχες

δεξιότητες. Έρευνα κατά την τελευταία 10ετία έχει δώσει ενθαρρυντικά στοιχεία για την πραγματική άνοδο του επιπέδου δεξιοτήτων των ειδικών που διδάχθηκαν αυτή την τεχνολογία.

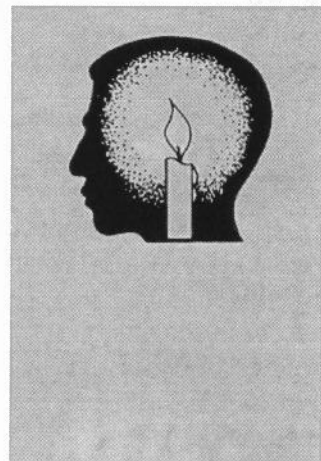
Όσον αφορά την τεχνολογία για την Ανάπτυξη Προγράμματος, η Mikal Cohen γράφει ότι, αυτή αποτελείται από λειτουργικούς ορισμούς και μεθόδους για την ανάπτυξη τριών θεμελιωδών στοιχείων του προγράμματος:

- 1) αποκαταστασιακή «Αποστολή»,
- 2) δομή προγράμματος που προάγει την αποκαταστασιακή διαδικασία, και
- 3) αποκαταστασιακά περιβάλλοντα.

Οι άνθρωποι του Κέντρου πιστεύουν ότι έχει έρθει ο καιρός να αντιμετωπισθεί θετικά η έννοια «τεχνολογία» εκ μέρους του Ψυχιατρικού Κόσμου. Οι ειδικότητες που δουλεύουν στην αποκατάσταση, με τη χρήση αυτής της «τεχνολογίας», θα μπορέσουν πιο αποφασιστικά να επιδιώξουν τους στόχους τους, με τον καλύτερο τρόπο να εμπλέξουν τους πελάτες τους στη διαδικασία και τελικά να καταφέρουν να βελτιώσουν τα αποτελέσματα της αποκατάστασης προς όφελος των πελατών τους.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. Carkhuff R.R., Berenson B.C. (1976). Teaching as Treatment. Amherst, MA, Human Resources Development Press.
2. Center for Psychiatric Rehabilitation. Boston University Sargent College of Allied Health Professions. 730 Commonwealth Avenue, Boston, MA 02215.

⁽¹⁾ Κάθε τέτοιο πακέτο περιλαμβάνει:

- 1) Οδηγό του εκπαιδευτού,
- 2) Βιβλία αναφοράς με ασκήσεις, περιλήψεις περιπτώσεων (cases), και παραδείγματα,
- 3) Διαφάνειες,
- 4) Video - ταινίες και μαγνητοφωνημένο υλικό από συνεδρίες για να δείχθει η δουλειά με τον ασθενή καθώς και ιστορικά.

Το 1989 ήταν ήδη έτοιμα:

- 1) The Direct Skills Teaching Trainer Package,
- 2) The Functional Assessment Trainer Package,
- 3) Case Management Trainer Package,
- 4) Setting an Overall Rehabilitation Goal Trainer Package.